

Спеціалізованій вченій раді Д 35.051.01
Львівського національного університету
імені Івана Франка

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

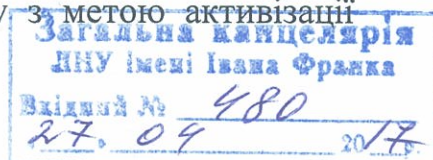
Романчук Зоряни Зіновіївни

на тему “Фінансове регулювання інвестиційної діяльності в Україні”,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Грунтовне ознайомлення з текстом дисертації та автореферату Романчук Зоряни Зіновіївни на тему “Фінансове регулювання інвестиційної діяльності в Україні” дає можливість зробити узагальнені висновки щодо актуальності, особливостей, логічності структури, ступеня обґрунтованості основних наукових положень, достовірності наукової новизни, практичного значення наданих рекомендацій, а також загальної оцінки роботи, основні положення якої подані до захисту.

1. Актуальність теми дослідження.

Інвестиційна діяльність представляє собою складний та багатовекторний процес формування і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення розширеного відтворення. Враховуючи це, важливе значення відводиться державному регулюванню інвестиційної діяльності. Особливо в умовах відсутності реальних важелів впливу на стимулювання інвестиційної діяльності основних суб'єктів економічних відносин, що проявляється у низькому рівні інвестиційної активності та надходженні недостатніх обсягів інвестицій у вітчизняну економіку. Відтак, особливої актуальності набувають проблеми удосконалення фінансового регулювання інвестиційної діяльності у контексті використання його стимулюючого потенціалу з метою активізації

інвестиційної активності та підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної економіки.

Варто зазначити, що проблематиці фінансового регулювання інвестиційної діяльності присвячено багато наукових праць, однак і досі залишаються недостатньо висвітленими та потребують подальшого дослідження теоретико-методологічні аспекти фінансового регулювання інвестиційної діяльності з боку держави. Таким чином, обрана тема дисертаційної роботи є актуальною, має теоретичне та практичне значення.

Зважаючи на це, тема дисертаційної роботи З. З. Романчук, в якій здійснено комплексне розв'язання важливої науково-прикладної проблеми – поглиблення теоретико-організаційних, методологічних та практичних аспектів здійснення державного фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні, є, безумовно, актуальною.

2. Зв'язок дисертації з науковими програмами та пріоритетними напрямками розвитку науки.

Тематика дисертаційної роботи відповідає державним та галузевим науковим програмам, а також має безпосередній зв'язок з планом науково-дослідної теми кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка за напрямом „Формування фінансового потенціалу національної економіки” (державний реєстраційний № 0116U001677), у межах якої автором виконано теоретичне обґрунтування і розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові положення, висновки і рекомендації, що знайшли відображення у дисертаційній роботі Романчук З. З., характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності, є достатньо аргументованими.

Підтвердженням цього є структурна побудова та зміст роботи, широкий перелік використаних літературних джерел з досліджуваної проблеми. Обґрунтованість та достовірність наукових положень і результатів підтверджується використанням значного обсягу фактичного матеріалу, нормативних та інструктивних матеріалів, апробацією на науково-практичних конференціях.

Тема дослідження розглянута та викладена всебічно і докладно. Визначена мета дисертаційної роботи відповідає обраній темі. Дисертацію позитивно характеризують системність підходу до вирішення поставлених завдань, логічна побудова й глибокий аналіз причинно-наслідкових зв'язків. Висновки, як логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи, відображають основні положення проведеного дослідження та можливі напрями їхнього впровадження.

Під час підготовки дисертаційної роботи автор орієнтувалася на сучасну методологію наукових досліджень, що підтверджується застосуванням широкого спектру методів обробки інформації, зокрема, теоретичного узагальнення й порівняння, наукових абстракцій, системного підходу та аналізу, логічного узагальнення, багатофакторного економетричного аналізу, графічного методу. Логіко-структурна побудова дисертації демонструє володіння автором методологією економічного дослідження, забезпечує доступність сприйняття викладеного матеріалу.

Обґрунтованість отриманих результатів дослідження підтверджується їх апробацією у вітчизняних та закордонних наукових виданнях, а також адресною практичною реалізацією. Основні положення дисертаційної роботи отримали позитивну оцінку на 9 науково-практичних конференціях з широкою географією проведення, які відбулися упродовж 2012–2016 рр. у таких містах, як Одеса, Львів, Донецьк, Чернівці, Сімферополь, Черкаси, Москва.

4. Основні положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, їх новизна.

Наукова новизна результатів, висновків та рекомендацій,

сформульованих у дисертаційній роботі, визначається особистим авторським підходом до виявлення та вирішення актуальної науково-прикладної проблеми, що полягає у поглибленні теоретико-організаційних, методологічних та практичних аспектів здійснення державного фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Важливим науковим результатом проведеного дослідження є поглиблення теоретичної бази та методологічних підходів щодо дослідження фінансового регулювання інвестиційної діяльності та результативності його здійснення державою, що дає змогу не тільки охарактеризувати і пояснити особливості його здійснення в Україні, але і перейти, що надзвичайно актуально, до розв'язання важливих завдань фінансової політики держави.

До найбільш науково вагомих результатів можна віднести визначення ключових характеристик тлумачення інвестиційної діяльності у фаховій економічній літературі: як вкладення наявних ресурсів з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту; як сукупність дій, скерованих на перетворення заощаджень в інвестиції; як процес пошуку інвестиційних ресурсів, вибір ефективних об'єктів інвестування; як важлива складова міжнародного руху капіталу та інше (с. 12-16).

Оригінальним є визначення поняття фінансового регулювання інвестиційної діяльності, як діяльності держави в інвестиційній сфері, що передбачає дослідження механізму фінансової трансмісії, аналізу результатів впливу фінансових імпульсів на показники інвестиційної динаміки, встановлення цілей, коригування інструментів (враховуючи вплив причинно-наслідкових зв'язків на інвестиційну діяльність) та моніторингу результативності фінансового регулювання інвестиційної діяльності (с.59-60).

До наукового доробку автора можна віднести аналіз та узагальнення теоретичних поглядів щодо сутності фінансового регулювання, що дало можливість з'ясувати подвійну природу фінансового регулювання як: 1) похідного від фінансового забезпечення; 2) функції управління (с. 29-31), а також сформулювати теоретичну парадигму фінансового регулювання

інвестиційної діяльності, яка передбачає розгляд фінансового регулювання інвестиційної діяльності, як системи, що охоплює дві складові: бюджетне та податкове регулювання, оскільки воно реалізується через державний бюджет, основним джерелом наповнення якого є податки (с. 31-36).

Важливо також відзначити, що під час наукових досліджень, що здійснювалися при виконанні цієї дисертаційної роботи, оригінальними є наукові ідеї щодо обґрунтування авторської моделі механізму фінансового регулювання інвестиційної діяльності (с. 57-59).

Змістовним і достатньо повним є проведений автором емпіричний аналіз основних якісних і співставних характеристик розвитку інвестиційних процесів в економіці (с. 63-80), а також проведена оцінка результативності застосування податкових інструментів у сфері регулювання інвестиційних процесів в Україні (с. 90-96) та здійснене економіко-математичне моделювання впливу бюджетних інструментів на інвестиційну динаміку (с. 107-109).

Окремо необхідно звернути увагу на те, що шукаючи відповідь на поставлені у дослідженні питання, автор удосконалив концепцію державного фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні шляхом визначення основних принципів організації та реалізації фінансового регулювання інвестиційної діяльності, його напрямів, а також очікуваних результатів від ефективного здійснення державою фінансового регулювання (с. 167-168).

5. Наукове і практичне значення результатів дисертації.

Сукупність авторських рішень можна вважати суттєвим внеском у розвиток і поглиблення теоретичних та практичних засад фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Результати дисертаційної роботи можуть бути використані при підготовці аналітичних матеріалів і практичних рекомендацій державними структурами, що відповідають за формування і проведення внутрішньої та зовнішньої державної економічної політики для оцінки результативності впливу держави

за допомогою інструментів фінансового регулювання на показники інвестиційної діяльності.

Пропозиції щодо мінімізації ризиків при веденні іноземними та вітчизняними інвесторами інвестиційної діяльності в Україні й рекомендації щодо покращення інвестиційного клімату у місті Львові та області використано у роботі Департаменту економічної політики Львівської міської ради (Довідка № 23-вих-630 від 28.08.2015 р.). Результати проведеного дисертанткою аналізу впливу каналів фіскальної трансмісії на результуючі показники інвестиційної діяльності з метою збільшення доходів Зведеного бюджету України, що виконано засобами економіко-математичного моделювання, прийнято для впровадження у практичну діяльність Спеціалізованої державної податкової інспекції з обслуговування великих платників у м. Львові Міжрегіонального головного управління ДФС (Довідка № 115/10/04-0024/20 від 18.08.2015 р.). Отримані в науковому дослідженні практичні рекомендації (пропозиції) щодо удосконалення методики визначення ефективності податкового стимулювання інвестиційної діяльності на мікрорівні можуть бути використані в діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю “Віко-Банзай”, що дає змогу виявити пріоритети формування податкової стратегії підприємства (довідка № 17/143/15 від 04.05.2015 р.).

Матеріали дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання навчальних дисциплін “Фінанси”, “Фінанси підприємств”, “Фінансовий менеджмент”, “Інвестування”, “Фінансування інноваційної діяльності підприємств” (Довідка № 4000-Н від 08.09.2015 р.), а також можуть бути використані при підготовці навчально-методичної літератури.

6. Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача.

Детальне ознайомлення з матеріалами дослідження та авторефератом здобувача свідчить про відповідність змісту автореферату основним положенням

дисертаційної роботи. Наукова робота характеризується як наявністю теоретико-методологічних, так і практичних аспектів. В авторефераті у повному обсязі розкрито всі основні наукові результати, сформульовано узагальнюючі висновки, визначено ступінь новизни отриманих розробок. Дисертація та автореферат відповідають встановленим вимогам, що висуваються до кандидатських дисертацій за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Опубліковані за темою дисертації наукові праці достатньо повно відображають одержані результати. Кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. За результатами дисертації опубліковано 19 наукових праць, загальним обсягом 6,8 друк. арк., з яких: 6 статей – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні, 2 – у наукових фахових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз та 10 публікацій апробаційного характеру.

Публікації містять результати теоретичних досліджень та науково-практичних розробок автора. Список основних праць наведено в авторефераті та у дисертації, причому для публікацій, виконаних у співавторстві, особистий внесок здобувача конкретно відображено. Хронологія публікацій здобувача рівномірно відноситься до періоду 2010–2016 рр., що свідчить про еволюційність отримання здобувачем наукових результатів досліджень.

У цілому дисертаційна робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу.

7. Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Романчук З.З., слід зазначити, що мають місце деякі зауваження і побажання, а окремі висновки автора є дискусійними і потребують додаткового обґрунтування.

1. У підрозділі 1.2 сформульовано теоретичну парадигму фінансового регулювання інвестиційної діяльності, яка передбачає розгляд фінансового

регулювання інвестиційної діяльності, як системи, що охоплює дві складові: бюджетне та податкове регулювання (с. 29-31). Проте, фінансове регулювання можна характеризувати з точки зору ще й грошово-кредитної політики. Тому вважаємо дискусійними наведені автором основні інструменти фінансового регулювання інвестиційної діяльності (с. 36-43).

2. Особливої уваги заслуговує розроблена авторська модель механізму фінансового регулювання інвестиційної діяльності (с. 58). Проте, на нашу думку, в даній моделі доцільно було б подати суб'єкти та об'єкти фінансового регулювання в розгорнутому вигляді (тобто перелічити).

3. У підрозділі 1.3 автором проведений аналіз інституційного забезпечення фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні (с. 47-52). Варто було б більш детально охарактеризувати всі державні інституції, що здійснюють фінансове регулювання інвестиційної діяльності, акцентуючи особливу увагу на новостворених.

4. Проведений у підрозділі 2.1 аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні варто було б розширити (с. 63-81), оскільки в роботі відображено лише окремі, та в основному загальні тенденції розвитку інвестиційної сфери, хоча було доцільно відобразити тенденції інвестиційної діяльності в регіональному аспекті чи на прикладі конкретної області.

5. Потребує додаткового обґрунтування та пояснення підхід до оцінки результативності фінансового регулювання інвестиційної діяльності, який передбачає дослідження впливу податкових надходжень Зведеного бюджету та структури видатків Зведеного бюджету на показники інвестиційної динаміки в Україні (с. 90-91, 107).

6. У підрозділі 3.1 автор систематизує та узагальнює зарубіжний досвід фінансового регулювання інвестиційної діяльності, виокремлює методи податкового регулювання, що застосовують у сучасній світовій практиці (с. 113-132). Разом з тим варто було б більше зосередитися на питаннях імплементації зарубіжного досвіду.

7. Важливим доробком дисертанта (с. 168) можна вважати розроблення

авторської концепції державного фінансового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Однак, для більш повного обґрунтування концепції варто було б більше деталізувати механізм її реалізації.

Проте, висловлені зауваження є додатковим свідченням складності проблем, піднятих у дисертаційній роботі, і суттєво не змінюють її загальну позитивну оцінку й значущість практичних результатів.

8. Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Романчук Зоряни Зіновіївни на тему “Фінансове регулювання інвестиційної діяльності в Україні” є самостійною, цілісною, завершеною науковою працею, результатом якої є нові науково обґрунтовані положення, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему, сутність якої полягає у поглибленні науково-методичних засад фінансового регулювання і розробленні на цій основі практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення дієвості бюджетно-податкових інструментів активізації інвестиційної діяльності в Україні.

Основні положення, висновки і рекомендації дисертації є обґрунтованими і достовірними. Їх апробовано і опубліковано у відповідних виданнях фахового спрямування. Зміст автореферату адекватно відображає основні положення дисертаційної роботи.

Тема та зміст дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит та профілю спеціалізованої вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка.

Зміст, оформлення й апробація основних положень дисертації “Фінансове регулювання інвестиційної діяльності в Україні” та автореферату відповідають вимогам МОН України, які висуваються до кандидатських дисертацій з економічних наук, зокрема, п. 9, 11, 12, 13 “Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013

року, а її автор – Романчук Зоряна Зіновіївна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

Доктор економічних наук, професор,
директор навчально-наукового інституту інноваційних
освітніх технологій, професор кафедри податків
і фіскальної політики
Тернопільського національного
економічного університету

О. М. Десятнюк

Учений секретар

М. А. Мудрак

*Відзвук надійшов у секретаріату від редакції
№ 35.057.07 27.09.2017р
Вчений секретар Діккестер / Member S.U./*